

Uri

Kantonuna Taşınan Yabancılar İçin Rehber

Hoş geldiniz!

İçindekiler

Önsöz	3
İsviçre Devleti Üçlü Bir Sistemdir	4
Uri	5
Temel Değerler	6
Oturum İşlemleri	7
İkamet	8
İş hayatı	10
Vergi	12
Sosyal Güvenlik	13
Sağlık	15
Okul ve Eğitim	16
Çocuk	19
Evlenme, Doğum ve Ölüm	20
Günlük Yaşam ve Boş Zaman	22
Ulaşım	23
Dil ve İlgili Kurslar	24
Tatil Günleri	25
Faydalı Adresler	26

01.01.2016

Willkommä bi yys!

Aramıza hoş geldiniz!

Uri'de yaşamayı seçmenizden dolayı çok memnun olduk! Çünkü yabancı insanlara kucak açmak kantonumuzda yüzyıllardır bir gelenektir.

Gothard geçidine yakınlığı sayesinde Uri öteden beri Avrupa'nın önemli bir transit geçiş ülkesidir. Tarih boyunca milyonlarca insan Uri'den geçti, bazıları

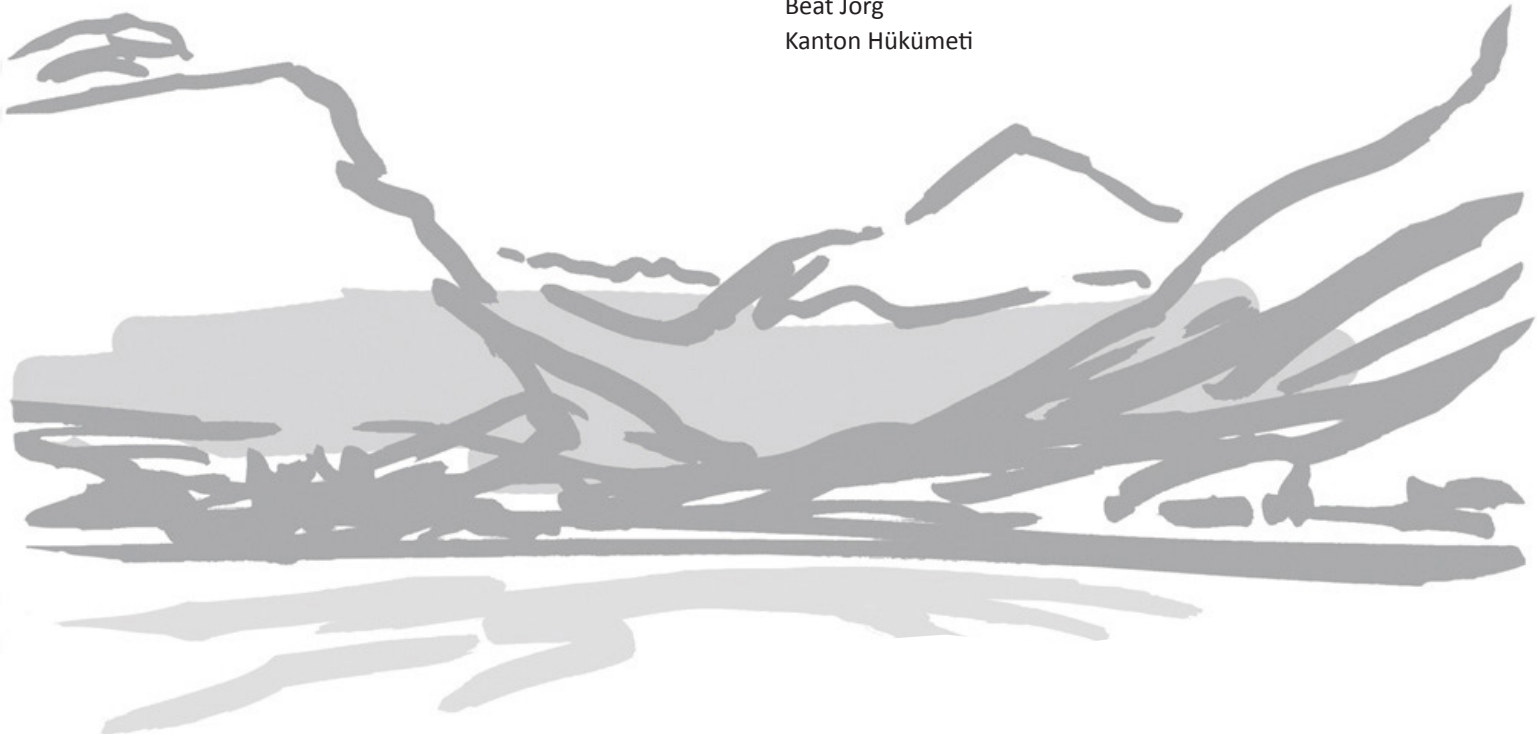
da kaldı. Onlar, fikirleri ve eylem güçleriyle Uri'nin bugünkü haline, İsviçre'nin modern ve canlı bir parçası haline gelmesine katkıda bulundular. Uri, halkına cazip konutlar, iyi ulaşım bağlantıları ve mükemmel bir eğitim sistemi sunuyor, hem de nefes kesen güzelliğe sahip bir dağ manzarası içerisinde.

Bu güzel kantonun insanları farklı kültürlerden geliyorlar. Bir hoşgörü ve açıklık atmosferi içerisinde karşılıklı olarak birbirlerine saygı duyuyorlar.

Topluluklar oluşturmaya çok özel bir merakımız vardır. Bu nedenle Uri'de derneklerin sayısı da bir hayli fazladır. Dernekler, kişisel temas kurmak ve sürdürmek için sayısız seçenek sunuyor.

Bu seçeneklerden yararlanmanızı, bir an önce kendinizi aramızda rahat hissetmenizi ve topluma aktif olarak katılmanızı temenni ediyoruz. Meslek ve özel yaşamınızda başarılı olmanızı ve fikirlerinizi ve eylem gücünüzü kantonumuzun gelişmesi için kullanmanızı istiyoruz. Bu broşürün amacı size bu konuda destek olmak ve kantonumuz Uri hakkında en önemli bilgileri vermektir.

Beat Jörg
Kanton Hükümeti

İsviçre Devleti Üçlü Bir Sistemdir

26 bağımsız kantondan oluşan İsviçre'ye federasyon ya da konfederasyon da denir.

Uri kantonu toplam 20 belediyeden oluşur. Federasyonun, kantonların ve belediyelerin görevleri birbirinden farklıdır.

Federal devletin görevleri nelerdir?

Federal devlet, İsviçre'nin her yeri için bağlayıcı olarak düzenlenmiş olan görevleri üstlenir. Bu görevler örneğin dışişleri politikasını veya yabancıların oturma işlemlerini kapsar.

Kantonların görevleri nelerdir?

Kanton, tüm belediyeleri ilgilendiren görevleri üstlenir. Bu görevler örneğin hastaneleri, polisi ve mesleki eğitim işlemlerini kapsar.

Belediyelerin görevleri nelerdir?

- Belediyenin sorumluluk bölgesinde oturan tüm insanları nüfus kütüğüne kaydetmek
- İlkokul ve ortaokuldan oluşan ilköğretim okulunun düzenlenmesi
- Belediyenin sorumluluk bölgesinde oturan insanları sosyal yardımla desteklemek
- Su ihtiyacını karşılamak ve çöplerin toplanması gibi altyapıları sağlamak
- daha nice görevler

Federal devletin siyasi eylemlerini kim belirler?

Geniş demokratik haklara sahip olan İsviçre vatandaşlarının yasal hak ve yetkileri sadece parlamentoyu seçmekle kalmayıp, periyodik olarak belirli konularda halk oylaması yapılmasını da kapsar.

Uri Kantonu Yönetimi:

Kantonale Verwaltung Uri

6460 Altdorf

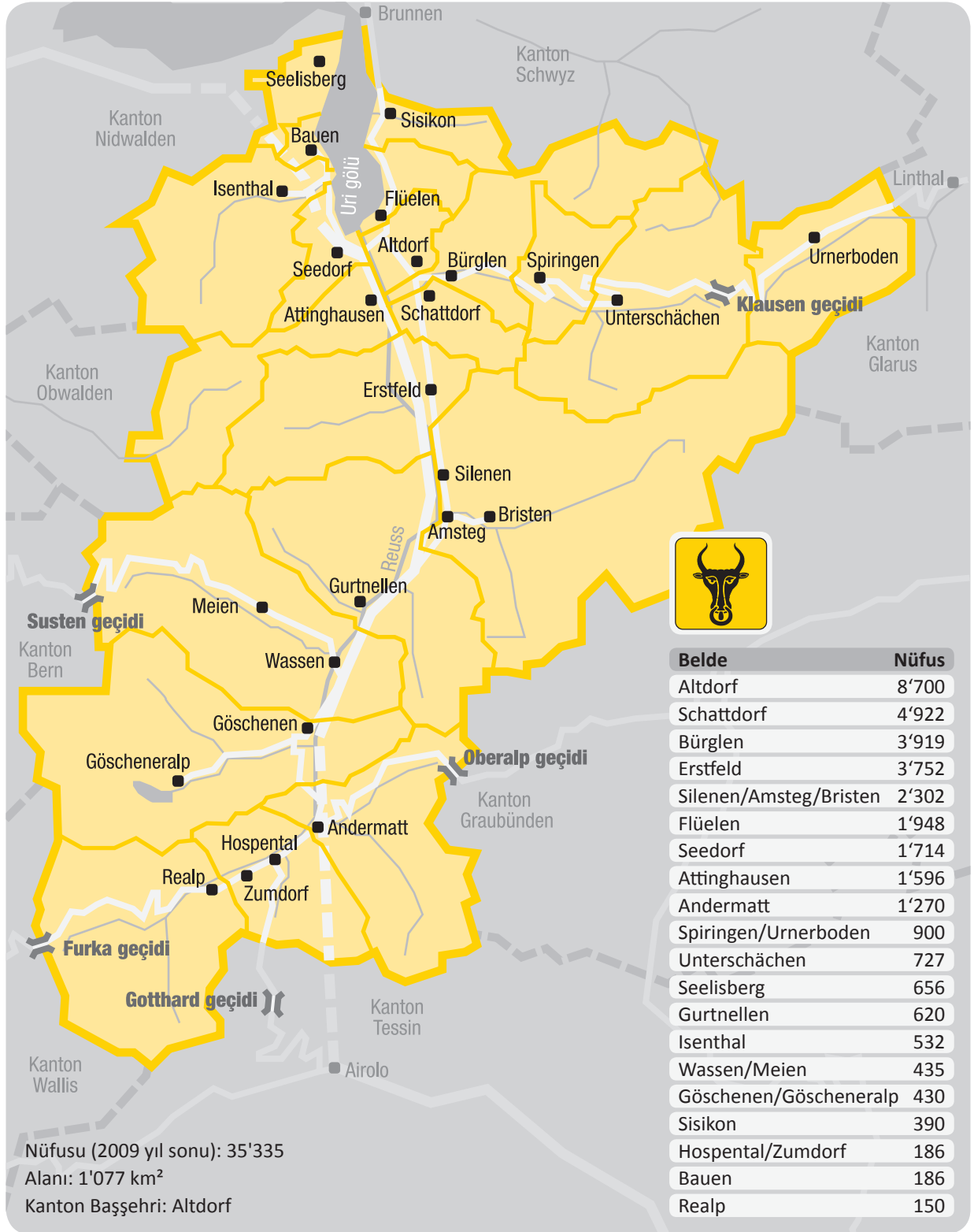
Telefon: 041 875 22 44

E-posta: info@ur.ch

www.ur.ch

Uri Kantonunun Schwyz, Obwalden ve Nidwalden ile birlikte İsviçre Konfederasyonu'nun kurucu kantonlarından biri olduğuna biliyor muydunuz?

Uri

Belediyeler & web sayfaları:
www.ur.ch > Behörden > Gemeinden

Graubünden, Tessin, Wallis, Bern, Obwalden,
 Nidwalden, Schwyz ve Glarus'un Uri kantonuna
 komşu kantonu olduklarını biliyor muydunuz?

Temel Değerler

Haklarım ve yükümlülüklerim nelerdir?

İsviçre ve dolayısıyla Uri kantonu da bireysel özgürlüğe, hakların kullanılabilmesini ve yükümlülüklerin yerine getirilmesine önem vermektedir. Bunun sağlanabilmesi için tüm bireylerin birbirlerine saygı ve hoşgörü ile davranmaları ve toplumsal yaşamda herkes için eşit olan temel değerleri kabul etmeleri zorunludur.

Temel değerler ve haklar:

- İnsan onuru dokunulmazdır
- Herkes kanun önünde eşittir
- Kadın ve erkekler eşit haklara sahiptir
- Özgürlük hakları
- Bir kişinin özgürlük hakları, başkasının özgürlük hakkının başladığı yerde biter

Temel yükümlülükler:

- Vergi ödeme
- Sağlık sigortası yaptırmak ve primleri ödemek
- Çalışanlar ve varlıklı bireylerden sosyal sigorta primlerinin kesilmesi
- Okula gitme yükümlülüğüne uymak ve okul ile öğretmenlerle el ele çalışmak

Kantona yeni yerleşenlerden neler bekleniyor?

Uri kantonunda ekonomik, sosyal ve kültürel hayata katılmanız beklenmektedir. İsviçre'nin toplumsal ve sosyal özellikleri ve buradaki yaşam tarzı ile yakından ilgilenmeli ve bilhassa Almanca dilini öğrenmelisiniz.

Bunun için çok sayıda olanağınız vardır:

- Komşularla irtibata geçerek
- Bir derneğe üye olarak
- Belediye ve kantonun hazırladığı etkinliklere katılarak
- Uri'nin yöresel geleneklerine katılarak
- Kültür, spor veya sosyal alanda gönüllü olarak görev alarak
- Almanca kursuna katılarak

Konfederasyon ve Anayasa hakkında bilgiler:
www.admin.ch

İsviçre hakkında bilgiler:
www.ch.ch

İsviçre nüfusunun %50'sinin bir derneğe üye olduğunu biliyor muydunuz?

Oturum İşlemleri

? Neleri halletmeliyim?

Uri kantonunda uzun süreli kalmak isteyen ve geçerli bir giriş, yerleşim veya oturma müsaadesi olan yabancı kişiler, yeni taşındıkları yerin Nüfus Hizmetleri Dairesi'ne kayıt olmak zorundadırlar. Ondan önce de eski oturduğunuz yerdeki nüfusu sildirmeniz gerekir. Kayıt olmak için giriş, yerleşim ya da oturma müsaade belgesi, iki fotoğraf ve pasaportunuz veya nüfus cüzdanınız gereklidir. Göçmenlik Dairesi siz kayıt olduktan sonra yeni oturma müsaadenizi düzenleyecektir.

? Belediyeye neleri bildirmeliyim?

- Kanton içerisinde adres değiştirildiğini veya başka bir belediyenin sorumluluk bölgesine taşınıldığını
- Başka kantona/Uzağa taşınıldığını

? Ailem de İsviçre'ye giriş yapabilir mi?

Eğer Avrupa Birliği / Avrupa Serbest Ticaret Birliği (AB/EFTA) üyesi bir ülkenin vatandaşıysanız ve uygun bir ikametgâhınız varsa ailenizi de İsviçre'ye getirebilirsiniz.

Ülkemize yaşayan kişinin eşi, 21 yaşını henüz doldurmamış olan veya burada geçimlerinin sağlanabileceği çocukları ve torunları aile fertlerinden

sayılırlar. Ayrıca, burada geçimlerinin sağlanabilecek olması şartıyla, kişinin ebeveynleri ve büyükannesi/ büyükbabası da aile fertlerinden sayılır.

Oturum ve yükseköğrenim yapma iznine sahip öğrenciler, eşlerini ve velileri oldukları çocuklarını sadece eğer burada geçimlerini sağlayabileceklerse İsviçre'ye getirebilirler.

AB/EFTA ülkelerinden değilseniz, eşinizi ve 18 yaşından küçük çocuklarınızı, eğer ihtiyaca uygun bir daireniz/eviniz varsa ve aile hep birlikte oturacaksa İsviçre'ye getirebilirsiniz. Eğer sosyal yardıma muhtaçsanız aile birleşimi mümkün olmaz.

Aile birleşimi dilekçesi en geç beş yıl içinde verilmelidir. On iki yaş üzeri olan çocukların ise bir yıl içinde İsviçre'ye getirilmesi gerekir.

Çalışma ve Göçmenlik Dairesi/Göçmenlik Bölümü
Amt für Arbeit und Migration/Abteilung Migration
www.ur.ch/migration

Federal Göçmenlik Müsteşarlığı (SEM)
Staatssekretariat für Migration (SEM)
www.bfm.admin.ch > Themen > Einreise
www.bfm.admin.ch > Themen > Aufenthalt

Oturum işlemlerini, ülkemize gelecek olan aile bireyinin kendisi yapmak zorunda olduğunu biliyor muydunuz?

İkamet

Kiralık ev nasıl bulunur?

Kiralık evleri:

- gazete ilanlarından ve ücretsiz olan «Uristier» dergisinden,
- bu tür ilanları içeren özel internet sayfalarından veya doğrudan emlak ofislerine başvurarak

bulabilirsiniz.

Kiracı olarak neleri bilmeliyim?

Genelde yazılı bir kira sözleşmesi imzalanır. Bu kontratta dairenin/evin büyüklüğü, kira bedeli, fesih süreleri, kira depozitosu, genel şartlar ve bina yönetmeliği yer alır.

Her ayın kira bedeli genelde ay başlamadan önce peşin ödenir. Kiracılar çoğu durumda ısıtma, su ve kablolu televizyon gibi ek masrafları da ödemek zorundadırlar.

Bu ek masrafların kira bedeline dahil olup olmadığını öğrenmek için yetkili kişilere başvurunuz!

Yeni evinizi teslim alırken veya çıkacağınız evi teslim ederken ev sahibi ile birlikte, odaların durumu ve mevcut olabilecek hasarlar hakkında yazılı bir tutanak düzenlenmesi tavsiye edilir (tutanakta küçük hasarlar da belirtilmelidir).

Depozito en fazla üç aylık kira bedeli değerinde olup ev sahibine teminat olarak peşin bir depozit hesabına yatırılır. Depozito hesabı ise kiracı adına açılır. Kiracı daireden/evden çıkarken, eğer ev sahibiyle bu konuda bir anlaşmazlık olmamışsa, kiracının ödemiş olduğu depozito birikmiş faiziyle birlikte kendisine geri ödenir.

Kiralayacağınız konut için bir mali sorumluluk sigortası yaptırmanız tavsiye edilir.

Kira bedeline ek olarak, radyo ve/veya TV fonksiyonuna sahip cihazları olan her kiracı (örneğin televizyon, otomobil veya cep telefonları) bunlar için ayrıca yayın ücretleri ödemek zorundadır. Her kiracı, Schweizerische Inkassostelle BILLAG'a kiracı bizzat başvurup abonelik kaydı yaptırmak zorundadır.

BILLAG Schweiz

Infoline: 0844 834 834

E-posta: info@billag.com, www.billag.ch

Kiracı olarak oturduğum evde nelere dikkat etmeliyim?

Genelde her kiralık ev veya daire, uyulması gereken bir bina yönetmeliğine tabidir. Örneğin saat 22:00'den sabah saat 07:00'ye kadar gece dinlenme zamanı, öğleyin saat 12:00 ile 13:00 arasında da öğle dinlenme zamanıdır. Bunun ötesinde Pazar günleri ve genel tatil/bayram günlerinde de gürültü yapılmamalıdır.

Evinizde parti verecekseniz önceden komşularınızı haberdar etmeniz en uygunu olacaktır!

Çamaşırhane, merdivenler, bisiklet bölümü ve asansör gibi ortaklaşa kullanılan yerler hiçbir zaman kişisel eşya bırakılarak engellenmemeli ve daima temiz tutulmalıdır. Çamaşırhanenin ortaklaşa kullanımı için genelde bir kullanım takvimi bulunur.

Binanın diğer sakinleriyle ortaklaşa kullanılan oda ve bölümlerde sigara içmek yasaktır!

Ev sahibiyle olan anlaşmazlıklarda Kiracılar Birliği veya Uzlaştırma Dairesi yardımcı olur.

Uri Kiracılar Birliği

Mieterinnen und Mieterverband Luzern

Hertensteinstrasse 40, 6004 Luzern

Telefon: 041 220 10 22 (9 bis 12 Uhr)

mvlu@bluewin.ch / www.mieterverband.ch

Kanton Medeni Hukuk Uzlaştırma Dairesi

Kantonale Schlichtungsbehörde in Zivilsachen

Bahnhofstrasse 43, 6460 Altdorf

Telefon: 041 875 22 90

E-posta: schlichtungsbehoerde@ur.ch

www.ur.ch > Behörden > richterliche Behörden

İsviçre'de yaşayan insanların yaklaşık %60'ının kiracı olduğunu biliyor muydunuz?

Kiracılık

Çöplerimi nasıl ayırmalı ve nereye atmalıyım?

İsviçre'de doğanın dengeli kalmasına büyük önem verilmektedir. Bu yaklaşım, atıkların geri dönüşümünde kendini gösterir ve değerli atıkların ayrıştırılması, geriye kalan evsel çöplerin de ücretli çöp torbalarında

toplanarak haftada bir gelen çöp arabalarıyla toplanması anlamına gelmektedir. Bağlı olduğunuz belediye, çöplerin usule uygun bertarafı ve ayrıştırılması konusunda gerekli bilgileri almanızı sağlayacaktır.

NE	NEREYE	NASIL (NE ZAMAN)	FİYATI
Evsel çöpler	çöp arabası alır (ZAKU torbası)	sokak kenarına bırakın (haftada bir*)	35/60/110 litrelik çöp torbalarını satın alın
Bahçe atıkları	çöp arabası alır (yeşil konteyner)	sokak kenarına bırakın (2 haftada bir*)	bedava
Cam	atık getirme merkezlerine*	renklere göre ayırarak	bedava
PET şişeler (içecek)	satış yerlerine	havası içinden çıkarılmış vaziyette	bedava
Teneke kutu	atık getirme merkezlerine*	temizlenmiş vaziyette	bedava
Pil	satış yerlerine	veya atık getirme merkezlerine*	bedava
Kağıt	çöp arabası alır	bağlanmış olarak sokak kenarına bırakın (yakl. 2 ayda bir *)	bedava
Mukavva ve karton	çöp arabası alır	bağlanmış vaziyette sokak kenarına bırakın (yakl. 2 ayda bir *)	bedava
Giysi	Texaid konteynerine *	torbalara koyularak	bedava
Elektrikli-elektronik cihazlar	atık getirme merkezlerine*	iade yükümlülüğü söz konusudur	bedava
Zehirli maddeler	atık getirme merkezlerine*	10 kg'a kadar; şahsen teslim edilir	bedava
Sıvı yağlar	atık getirme merkezlerine*	farklı yağlar ayrı ayrı!	bedava
Kadavra	kadavra toplama yerlerine*	200 kg'a kadar; daha fazla ise adresinizden alınır	bedava
Ayakkabı	Texaid konteynerine *	her bir çifti birbirine bağlayın	bedava
Lamba	satış yeri	evsel çöpe atmayın!	bedava
Büyük ebatlı atık eşyalar	atık getirme merkezlerine*	evsel çöpe atmayın!	CHF 0.50 (kg başına)
Strafor köpük	atık getirme merkezlerine*	evsel çöpe atmayın!	CHF 2.- (kg başına)
İnşaat atıkları	atık getirme merkezlerine*	evsel çöpe atmayın!	CHF 0.10 (kg başına)
Şofben	atık getirme merkezlerine*	evsel çöpe atmayın!	CHF 50.- (1 adet başına)
Ahşap ve odun atıklar	atık getirme merkezlerine*	yakılmamış vaziyette!	CHF 0.25 (kg başına)
Moped	atık getirme merkezlerine*	benzinsiz ve yağsız olarak	CHF 10.- (1 adet başına)
Otomobil lastikleri	atık getirme merkezlerine*	maks. 70 cm çapa kadar	CHF 7.- (jantlı 1 adet başına), CHF 4.- (jantsız 1 adet başına)

*Atık toplama günleri ve merkezleri: www.zaku.ch

«Atıklar ve Geri Dönüşüm»
hakkında Almanca bilgiler:
www.abfall.ch

«Uri Atık İşlemleri»
hakkında Almanca bilgiler:
www.zaku.ch

Çöplerin geri dönüşümü ile enerji tasarrufu sağlandığını, hammaddelerin yeniden kazanıldığını ve istihdam yarattığını biliyor muydunuz?

İş hayatı

Bana çalışma müsaadesi gerekiyor mu?

AB/EFTA üyesi bir ülkenin vatandaşı olan bir işçi olarak, İsviçre iş piyasasının tüm meslek ve yeterlilik alanlarında çalışma imkânına sahipsiniz. Hangi yabancı diplomaların tanınacağı konusunda ise ülkemizde gerekli düzenlemeler bulunmaktadır.

İşçilerin hak ve yükümlülükleri nelerdir?

İşçilerin hakları:

- sözleşmedeki ücretin ödenmesi
- yılda en az 4 hafta izin hakkı
- bonservis verilmesi
- kişilik haklarının korunması
- sözleşmede farklı bir düzenleme
- olmadığı sürece birinci ay deneme
- süresidir

İşçilerin yükümlülükleri:

- İşverenin kural ve talimatlarına uymak
- Titizlikle ve işine sadık olarak çalışmak
- İşini sözleşmede belirtildiği gibi yapmak

İş sözleşmesi neleri içerir?

İş sözleşmesinin içerikleri hakkında bilgi için lütfen çalışma koşulları ile ilgili internet sayfasına bakınız.

Prensip olarak, sözlü (şifahi) anlaşmalar da iş sözleşmesi olarak geçerlidir. Ancak, yazılı bir iş sözleşmesi akdedilmesi genelde daha çok tavsiye edilir.

Birçok branşta veya büyük işletmelerde işçinin ve işverenin hak ve yükümlülükleri bir toplu iş sözleşmesi (Gesamtarbeitsvertrag «GAV») düzenlenmiştir.

Resmî daireler bazı meslek grupları için bir iş hukuku genelgesi (Normalarbeitsvertrag «NAV»). çıkarır. Bu genelgelerin çoğu kantondan kantona farklıdır.

Çalıştığınız branştaki iş hukuku düzenlemesi hakkında bilgi edininiz!

Fesih konusu nasıl düzenlenmiştir?

Feshi ihbar süresi genel olarak iş sözleşmesi, ilgili mesleğe ilişkin iş hukuku genelgesi veya toplu iş sözleşmesinde düzenlenir. Feshi ihbar süreleri sözleşme taraflarının her ikisi yönünden eşittir.

Feshi ihbar süresi sözleşmede düzenlenmemişse bu konuda Borçlar Hukuku uygulanır (Obligatonenrecht «OR»):

- Deneme süresi içinde: yedi iş günü;
- İlk çalışma yılında: herhangi bir ayın sonu itibarıyla bir ay;
- İkinci yıldan dokuzuncu yıla kadar: herhangi bir ayın sonu itibarıyla iki ay;
- Onuncu çalışma yılından itibaren: herhangi bir ayın sonu itibarıyla üç ay.

Çalışma koşulları hakkında bilgiler:
www.ur.ch > «Arbeitsbedingungen»

İş hukuku, GAV, NAV
ve işle ilgili diğer
konular:

www.seco.admin.ch > Arbeitsrecht

İş Hayatı

İşveren beni hangi durumlarda işten çıkaramaz?

Hastalık veya kaza, gebelik ve doğum, federal devletçe düzenlenen bir yardım programına katılım, en az on bir gün süreli zorunlu askerlik hizmeti, sivil korumada veya Kızılhaç örgütünde hizmet durumlarından birinde bulunan işçiler işveren tarafından işten çıkarılamaz.

Haftalık çalışma süresi ortalama ne kadardır?

İsviçre'de haftada ortalama 42 saat çalışılır. Çalışma süresinin tam olarak kaç saat olduğu, işverene, işçinin görevlerine ve meslek alanına bağlıdır. Çalışma süresi iş sözleşmesinde belirtilir.

Sanayi işçileri, ofis memurları, teknik personel ve büyük işletmelerde çalışan satış personeli gibi kişiler için geçerli olan haftalık çalışma süresi maksimum 45 saattir. Tüm diğer işçiler için haftalık azami çalışma süresi 50 saattir.

Uri Bölgesel İş ve İşçi Bulma Merkezi RAV

RAV Regionales

Arbeitsvermittlungszentrum Uri

Klausenstrasse 4, 6460 Altdorf

Telefon: 041 875 24 39

E-posta: arbeit.migration@ur.ch

www.treffpunkt-arbeit.ch

İş ve Göçmenlik Dairesi

Amt für Arbeit und Migration

Klausenstrasse 4, 6460 Altdorf

Telefon: 041 875 24 18

E-posta: arbeit.migration@ur.ch

www.ur.ch/arbeit

Sendika Birliği

Gewerkschaftsbund

Sekretariat, Reto Röthlin

Sonneggstrasse 1, 6463 Bürglen

Telefon: 041 870 13 16

E-posta: reto.roethlin@bluewin.ch

Schweizer Gewerkschaftsbund: www.sgb.ch

Bana ödenecek olan ücret hangi kalemlerden oluşur?

Ücret, aylık ücret bordrosunda ayrıntılı olarak gösterilir. Bordro üzerinde brüt ve net ücret, tüm zam ve kesintileri ile birlikte detaylı olarak belirtilir. Zam gibi ek ödemeler örneğin aile (çocuk) yardımı olabilir. Kesintiler ise Yaşlılık ve Ölüm Sigortası (AHV), malullük sigortası (IV), Görev Nedeniyle Çalışamama Sigortası (EO), İşsizlik Sigortası (ALV), İş Kazası Dışındaki Kazalar Sigortası (NBU) ve İşçi Emekli Sandığı (PK) primleridir. Ayrıca işçi, ücretine bağlı olarak ya stopaj vergisi ya da yıllık gelir vergisi ödemek zorundadır!

Zorunlu olan sağlık sigortasına ödenen primler ise ücretten kesilmez. Lütfen broşürün «Sağlık» bölümüne bakınız.

İşsiz olduğum zaman ne yapabilirim?

Bölgesel İş ve İşçi Bulma Merkezi (RAV) başvurunuz. Bu merkez size yardımcı olacaktır.

Aynı zamanda hemen yeni bir iş aramaya başlamanız tavsiye olunur. İş aradığınıza dair belgelerinizi saklayınız, çünkü işsizlik parası alabilmek için, ciddi bir şekilde iş aradığınızı ve işsizlik parasını hak etme şartlarını yerine getirdiğinizi belgelerle kanıtlamak zorundasınız.

Uri Bölgesel İş ve İşçi Bulma Merkezinden daha fazla bilgi edinebilirsiniz.

Kaçak işçilerin işçi güvenliğini olumsuz etkilediğini biliyor muydunuz?

Vergi

İsviçre’de kamu hizmetlerinin örneğin altyapı, trafik, ordu, polis, eğitim, sağlık, sosyal güvenlik, kültür ve spor sektörlerinde meydana getirdiği masraflar çoğunlukla özel kişilerden tahsil edilen gelir ve servet vergileri, şirketlerden alınan vergiler ve devletçe elde edilen KDV gelirleri ile karşılanır.

İsviçre’de gelir ve servet vergileri hem federal devlet tarafından (federal vergi olarak) hem de kanton ve belediyeler tarafından (kanton ve belediye vergileri) tahsil edilir.

26 kantonun her birinin kendi vergi yasası vardır. Kantonlar farklı oranlarda gelir ve servet vergisi tahakkuk ettirir. Bu nedenle, İsviçre’de ödenen vergiler kantondan kantona ve belediyeden belediyeye farklılık gösterir.

İkametgâhı İsviçre’de olan yabancı çalışanlar için stopaj vergisi

C tipi yerleşme müsaadesi olmayan tüm yabancı çalışanlar stopaj vergisine tabidir. İşverenler ise, ödenecek vergileri doğrudan aylık ücretten (yani kaynağında durdurarak) kesmekle yükümlüdür. Stopaj vergisi, kanton ve belediye vergilerini, doğrudan federal vergiyi ve varsa ayrıca kilise vergisini de içerir.

Uygulanacak vergi tarifelerinde aşağıdaki ayrımlar yapılır:

- A tarifesi: yalnız yaşayan vergi mükellefleri;
- B tarifesi: evli olan vergi mükellefleri (tek gelirli); tarife çocuk sayısına göre değişir (“çocuksuz”, “1 çocuklu”, “2 çocuklu” vs.);
- C tarifesi: evli olan vergi mükellefleri (çift gelirli); tarife çocuk sayısına göre değişir (“çocuksuz”, “1 çocuklu”, “2 çocuklu” vs.);
- D tarifesi: yan iş gelirleri; özel tarife.

120’000 İsviçre Frangı üzerindeki aylık ücretlerde sonradan bir olağan hesaplaşma yapılır (ayrıca aşağıdaki açıklamalara da bakınız).

C tipi yerleşme müsaadesi veya 120’000 İsviçre Frangından fazla brüt ücreti olan kişiler için olağan vergi tarhi

İkametgâhı İsviçre’de olan kişiler, gelirlerinin yüksekliğinden bağımsız olarak tüm gelirlerini (ücret bordrosu, servet getirisi vs.) ve mesleki faaliyetleriyle ilgili harcamalarını gerçeğe uygun olarak beyan etmek zorundadırlar. Vergi beyannamesi, belediyeye bağlı vergi dairesine verilmek zorundadır.

Vergi dairesi ise vergi katsayılarını (gelir ve servet vergisi için) her yıl yeniden belirler. Gerçek kişiler için vergiler ikamet yerinde tahakkuk ettirilir ve yılda bir kez ödenmesi gerekir.

Vergi hakkında bilgiler:
www.ur.ch/steuern

İsviçre’nin yabancı yurttaşlarının çifte vergilendirilmesini önlemek amacıyla birçok ülke ile sözleşme imzaladığını biliyor muydunuz?

Sosyal Güvenlik

“Sosyal Güvenlik” kavramı ne demektir?

Karmaşık sosyal güvenlik sisteminde çeşitli sosyal sigortalar önemli bir rol oynar. Umumi sosyal yardım sistemiyle birlikte bunların hepsi birlikte yurttaşların (mali) sıkıntılardan korunmasını sağlar.

“Sosyal Güvenlik” şu riskleri kapsar:

- Hastalık ve kaza hallerinde tıbbi destek
- Hastalık, kaza ve annelik dönemlerinde kazanç kaybı
- Yaşlılık, ölüm ve malullük
- İşsizlik
- Ailevi masraflar

“Üç temel” prensibi

Federal Anayasamız, federal devleti yeterli bir yaşlılık, ölüm ve malullük güvencesi için tedbirler almakla yükümlü kılmıştır. Bunlar üç temel üzerine kuruludur:

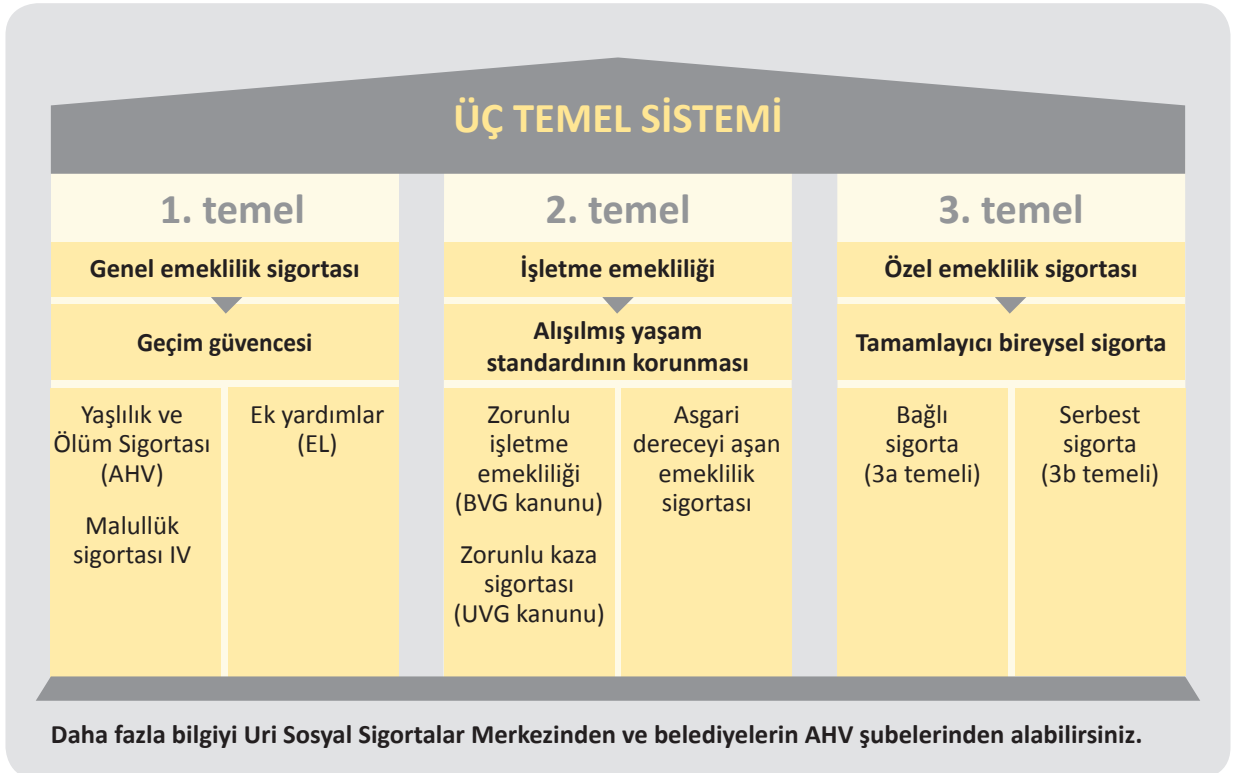
1. temel: Yaşlılık ve Ölüm Sigortası (AHV), Malullük Sigortası (IV) ve ek yardımlar (EL). Bunlar yaşlılar, geride kalan dul ve yetimler ve maluller için geçim ihtiyacını güvence altına alır. Ek yardımları (EL) alma hakkı ise, geçimin gelirler (emekli aylığı, ücret) ve malvarlığı ile sağlanamaması durumunda bulunmaktadır.

2. temel: Emekliye ayrıldıktan sonraki dönem veya maluliyet durumu için işletme emekliliği sigortasıdır. Bu emeklilik yardımıyla, alışılmış olan yaşam standardının sürdürülebilmesinin güvence altına alınması amaçlanmaktadır.

3. temel: Bireysel yaşlılık sigortası olup gönüllülük esasına dayalıdır. Bağımsız ve serbest çalışanlar için 3. temel 2. temelin yerine geçebilir.

Uri Sosyal Sigortalar Merkezi
Sozialversicherungsstelle Uri
 Dätwylstrasse 11, 6460 Altdorf
 Telefon: 041 874 50 20
 E-posta: info@svsuri.ch
 www.sozialversicherungsstelleuri.ch

AHV/IV
 hakkında bilgiler:
 www.ahv-iv.info

Sosyal güvenlik

Kaza sigortası

İsviçre'de çalışan tüm işçiler ilk iş gününden itibaren kaza ve meslek hastalıklarına karşı zorunlu olarak sigortalıdırlar. Eğer haftada 8 saatten fazla çalışıyorsanız iş kazası dışındaki kazalara karşı da sigortalı olursunuz.

Evden çalışan, ev işlerinde yardımcı olan ve evlerde temizlik yapan kişilerin sigortalarını işveren yaptırmak zorundadır.

İşsizler zaten mecburen sigortalıdırlar.

Bir aile şirketinde serbest çalışan aile fertlerinin kendileri için gönüllü olarak meslek kaza sigortası yaptırmaları tavsiye edilir.

Ev hanımları, ev erkekleri, çocuklar, yüksekokul öğrencileri ve emekliler ise sigortalı olmayıp zorunlu sağlık sigortasında kazalara karşı sigortalanmalıdırlar.

Bölgesel Sosyal İşler Birimleri:

Sozialdienst Uri Nord
(Altdorf, Attinghausen, Bauen,
Flüelen, Isenthal, Seedorf, Seelisberg, Sisikon)
Telefon: 041 874 12 28

Sozialdienst Uri Ost
(Bürglen, Schattdorf, Spiringen)
Telefon: 041 874 04 66

Sozialdienst Urner Oberland
(Andermatt, Erstfeld, Göschenen, Gurtnellen,
Hospental, Realp, Silenen, Wassen)
Telefon: 041 882 01 41

Sozialdienst Unterschächen
Telefon: 041 879 11 66

İşsizlik:

'İş' bölümüne bakınız

Sağlık Sigortası:

'Sağlık' bölümüne bakınız

Sosyal İşler Dairesi

Amt für Soziales

Klausenstrasse 4, 6460 Altdorf
Telefon: 041 875 21 52
E-posta: sozialamt@ur.ch
www.ur.ch/gsud

Annelik

Doğumdan önceki 9 ay boyunca AHV sigortalı olan, bu süre içerisinde en az 5 ay çalışan ve doğum sırasında da "çalışıyor" sayılan kadınlar annelik sigortasından yardım alırlar. Yardım alma hakkı prensip olarak 14 hafta devam eder.

Aile yardımı

Aile yardımı, anne babaların çocuklarının geçim masraflarını kısmen karşılayabilmelerini amaçlamaktadır. Bu yardımlar, çocuk yardımı ile okul ve mesleki eğitim yardımını ve ayrıca bazı kantonlar tarafından yürürlüğe konmuş olan doğum ve evlat edinme yardımını kapsar.

Uri kantonunda çocuk yardımı her çocuk başına ayda 200 İsviçre Frangıdır. Bu yardım, çocuğun doğduğu ayda başlayarak 16 yaşını doldurduğu ayın sonuna kadar ödenir.

Okul ve mesleki eğitim yardımı ise çocuk başına ayda 250 İsviçre Frangıdır. Bu yardım, çocuğun 16 yaşını doldurduğu ayın sonunda başlayarak, en geç 25 yaşına kadar olmak üzere mesleki eğitimini tamamlayıncaya kadar ödenir.

Aile yardımı konusunda, kişinin çalıştığı yerde yürürlükte olan yasal hükümler geçerlidir. Yardım için yapılacak başvuru ve yardımların ödenmesi işveren kanalıyla gerçekleşir.

Kendi geçimimi sağlayamazsam ne olur?

Bu durumlarda sosyal yardım devreye girer. Geçimin mümkün olmasını ve kişi veya kişilerin sosyal yaşamda dışlanmamalarını sağlar. Maddi yardımın yanı sıra (maddi destek ve para ile ölçülebilir diğer yardımlar) özellikle zorunlu olan kişisel desteğin verilmesiyle, sosyal yardımın tam etkili olması sağlanır. Böyle bir durumda, oturduğunuz belediyenin Sosyal İşler Birimine başvurunuz.

Sosyal sigortaların oluşturduğu yoğun hizmet ağı sayesinde, burada aileleriyle birlikte yaşayan ve çalışanların birtakım risklerden korunduğunu biliyor muydunuz?

Sağlık

? Hastalığa ve kazaya karşı sigorta olmak zorunda mıyım?

İsviçre’de herkes sağlık bakımı sigortası yaptırmak zorundadır. Sağlık sigortaları yasal olarak sizi temel sigorta paketine kabul etmekle yükümlüdür. Ek sigortalar ise gönüllülük esasındadır. Ek sigortaların prim tutarını ve teminat kapsamalarını kendiniz seçebilirsiniz. Ancak tüm hallerde bir zorunlu katılım payı uygulanır.

Temel sigortasından ödenenler:

- Genel olarak tüm doktor tedavilerinin masrafları sağlık sigortasından karşılanır. Eğer bir tedavinin masrafları karşılanamayacaksa bu husus size tedaviden önce bildirilmelidir;
- Temel sigorta paket, Uri Kanton Hastanesi genel bölümünde ve diğer 16 anlaşmalı hastanede tedavi ve yatış masraflarını karşılar. Özel veya yarı özel bölümde görülen tedavinin ve yatışın masrafları ise, varsa bir ek sigorta tarafından karşılanır;
- Temel sigorta paketi, bir hekim tarafından yazılan tüm sigortaya tabi ilaçların masraflarını üstlenir;
- Temel sigorta paketi, hastalıkların önlenmesini amaçlayan (örneğin aşı, okula başlamamış çocuklarda 8 kez yapılan kontrol muayenesi, 3 yılda bir yapılan jinekolojik kontrol muayeneleri ve 50 yaşını doldurmuş bayanlarda 2 yılda bir, kanser tehlikesi bulunan kadınlarda ise her yıl yapılan mamografi muayenesi gibi) tıbbi masrafları karşılar.

? Ne zaman bir prim indirimi alabilirim?

İsviçre’de ikamet eden ve ancak düşük bir geliri olan sigortalı kişilerin sağlık sigortası primlerinde bir indirimden yararlanma hakkı vardır. Bu konuda daima vergilendirilen

Prim indirimi hakkında bilgiler:

Amt für Gesundheit, Klausenstrasse 4, 6460 Altdorf
Telefon: 041 875 22 42
E-posta: praemienverbilligung@ur.ch
www.ur.ch/praemienverbilligung

Çeşitli dillerde: Sağlık Rehberi

«Gesundheitsratgeber»

www.migesplus.ch > Publikationen

Hastalıkları Önleme ve Sağlığı Geliştirme:

www.gesundheitsfoerderung-uri.ch

gelir esas alınır. İndirimin önkoşulları, indirim oranı ve uygulanan prosedürler kantondan kantona farklıdır. Prim indirimi hakkı prensip olarak otomatik hesaplanır. Stopaj vergisine tabi kişiler bir başvuru formu doldurmak zorundadırlar. Bu form www.ur.ch/praemienverbilligung internet sayfasından, doğrudan Sağlık Dairesinden veya bağlı bulunduğunuz belediyeden alınabilir.

? Nerede tıbbi tedavi görürüm?

İsviçre’de, seçmiş olduğunuz sağlık sigortası modeline bağlı olarak hekim seçme hakkınız olabilir veya olmayabilir. Muayenehanesi olan hekimlerin adreslerini yerel telefon rehberinde veya internette www.ur.ch sitesinin “Gesundheitsdienste” (Sağlık Hizmetleri) başlıklı bölümünde bulabilirsiniz.

? Dış muayenesi de sigortalı mıdır?

Hayır, dış hekim masrafları temel sigortadan ödenmez. Ancak, dilerseniz ek olarak dış sigortası yaptırabilirsiniz.

? Okul doktoru ve okul dış hekiminin muayenelerini ödemelimiyim?

İlköğretim okulu, zorunlu eğitim süresi boyunca çocukların periyodik olarak okul doktoru ve okul dış hekimine gitmelerini sağlar. Bu muayeneler ücretsizdir!

? Evde musluktan su içebilir miyim?

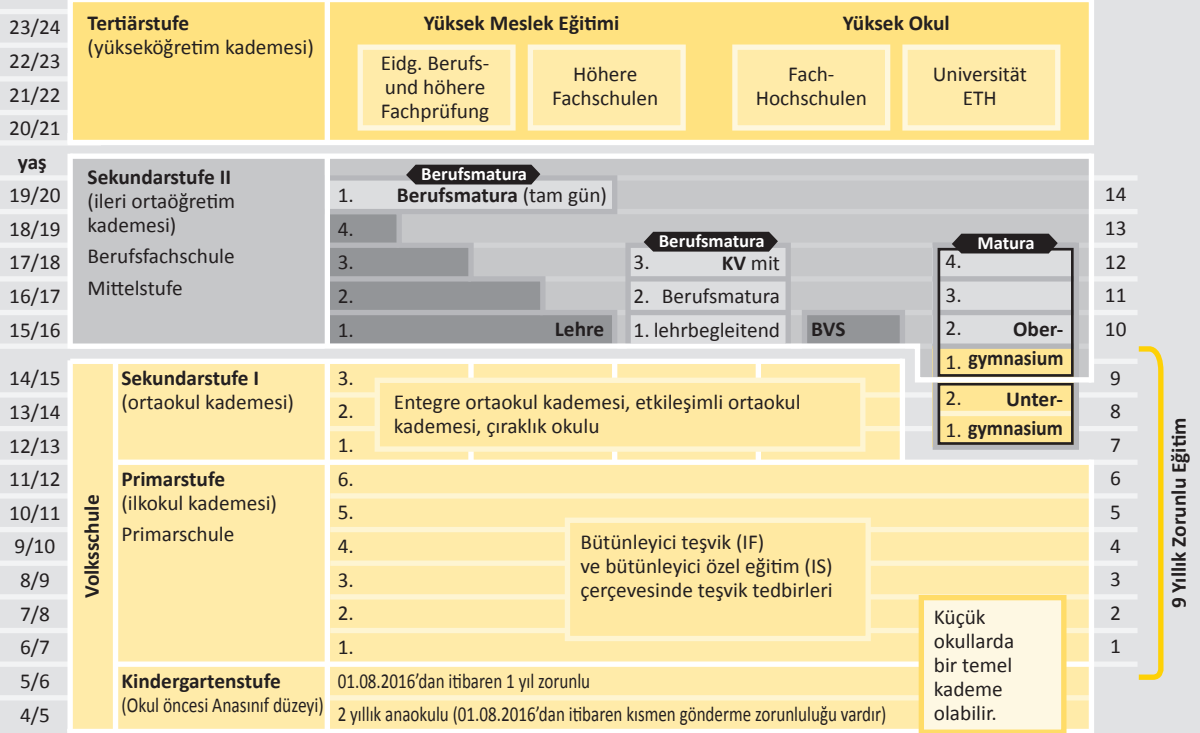
Evet, İsviçre’de musluk suyu yüksek kaliteli olup ücretsizdir. Su en iyi ve en sağlıklı susuzluk gidericidir.

Çeşitli sağlık sigortalarının önerileri ve primleri hakkında bilgiler:

www.bag.admin.ch

Kendi sağlığının yanı sıra ailesinin de sağlığını önemseyen kişi en iyi tedbiri almış olur ve aynı zamanda yaşam kalitesini de artırır!

Okul ve Eğitim

Almanca terimlerin çevirisi:

Eidg. Berufs- und höhere Fachprüfung	İsviçre'nin her yerinde geçerli meslek sınavı ve yüksek ihtisas sınavı	lehrbegleitend	mesleki eğitime paralel olarak
Höhere Fachschulen	Teknik kolej	BVS	Hazırlık yılı
Fach-Hochschulen	Uygulamalı Bilimler Üniversitesi (FH)	Matura	Lise diploması
Universität	Üniversite	Obergymnasium	Üst lise
ETH	Zürich Teknik Üniversitesi (ETH)	Untergymnasium	Alt lise
Berufsfachschule	Meslek okulu	Volksschule	İlköğretim okulu
Mittelstufe	Ortaokul derecesi	Oberstufe	Ortaokul kademesi
Berufsmatura	FH'larda okuma hakkı kazandıran diploma	Werkschule (Werk)	Özel teşvik okulu
(Vollzeit)	(tam gün)	Realschule (Real)	Basit ortaokul
Lehre	Mesleki eğitim	Sekundarschule (Sek.)	Ortaokul
KV mit Berufsmatura	Ticari okul ile FH'larda okuma hakkı kazandıran diploma	(Int./Koop Ost)	Bütünleyici ortaokul
		Primarschule	İlkokul

Anadil ve Vatan Kültürü Kursları
(örn. Türk okulu): www.ur.ch > «HSK»

Uri kantonunda okul sistemi nasıldır?

İsviçre'de dokuz yıllık ilköğretim konularıyla Kanton, II. Ortaöğretim ve III. Yükseköğretim'lerle devlet ilgilenir.

Okul ve Eğitim

İsviçre’de okula gitme zorunluluğu var mıdır?

İsviçre’de ilköğretim okuluna gitmek (1. sınıftan 9. sınıfa kadar) zorunludur. Uri kantonunda çocukların anaokuluna gitmeleri serbesttir, ancak gitmeleri çok tavsiye edilir.

Devlet okullarında din ayrımı gözetilmez. Çocukların dini eğitimi ebeveynlerin görevidir.

Göçmen kökenli çocuklar, kendi dillerinde sunulan, örneğin Anadili ve Vatan Kültürü Kursuna (HSK) gibi kurslara katılabilirler. Bu kurslar çoğu zaman Uri kantonu dışında ve normal okul saatleri haricinde verilir. Adreslerini oturduğunuz yerdeki okuldan öğrenebilirsiniz.

Çocuğum okulda Almanca öğrenirken nasıl desteklenir?

Yeni gelmiş yabancı uyruklu çocuklara genelde bir-iki yıl boyunca yoğun ders veya destek dersi verilir. Bu dersler okulun normal ders saatleri sırasında verilir.

Eğer çocuğum okulda zorlanıyorsa ve sorunları varsa kime başvurabilirim?

İlk etapta daima çocuğunuzun sınıf öğretmenine başvurunuz. Eğer gerekirse sizi gerekli yerlere yönlendirecektir.

Zorunlu olan ilköğretim döneminde ebeveynlerden neler beklenmektedir?

Ebeveynlerin yükümlülükleri:

- Çocuklarının zorunlu eğitimi tamamlamasını sağlamak;
- Okulla ve öğretmenlerle el ele çalışmak;
- Çocuklarının karnelerini gözden geçirip imzalamak;
- Öğretmenle yapılacak değerlendirme görüşmelerine katılmak;
- Tatil taleplerini erkenden vermek; izin taleplerini önceden vermek ve devamsızlıkların nedenini bildirmek.

Ebeveyn olarak haklarınız nelerdir?

Ebeveynlerin hakları:

- Haklarını kullanabilmeleri ve yükümlülüklerini yerine getirebilmeleri için gereken her türlü bilgileri edinmek;
- Çocuğın öğrenme konusundaki gelişmeleri, çalışkanlık derecesi ve sosyal davranışı hakkında bilgi almak;

- Çocuğa verilen notları öğrenmek;
- Öğretmenlerle görüşme yapabilmek;
- Öğretmenle önceden anlaşarak derse katılabilmek;
- Okul deneyleri ve reformları üzerinde zamanında bilgilendirilmek;
- Okulun kapanması veya derslerin iptali durumunda zamanında haberdar edilmek;
- Zorunlu eğitim sırasında, genelde yılda bir kez veliler toplantısına çağrılmak.

Çocuğum zorunlu eğitimden sonra ne yapabiliriz?

Gençler zorunlu eğitim sonra bir mesleki eğitime başlayabilir veya ortaöğretim okullarında okuyabilirler (önce lise ve daha sonra üniversite).

İsviçre’de mesleki eğitim ikili bir sisteme dayalıdır. Bu demektir ki, gençler bir firmada çalışır ve buna paralel olarak teorik meslek becerilerini ve genel kültür bilgisi edinebilmek için bir meslek okulunda okurlar.

Bu sistemin her iki parçası birbirine eşdeğerdir.

Hazırlık yılı (köprü programı)

Zorunlu eğitim süresinden sonra doğrudan mesleki temel eğitimi veya bir ortaöğretim okulu seçmeyen öğrenciler hazırlık yılı olanağından yararlanarak bir “köprü programı” seçebilirler. Bu konuda bilgi edinmek için Meslek, Yükseköğrenim ve Kariyer Danışmanlığı Bürosuna başvurunuz.

B-V-S Okul Köprü Programı

B-V-S, öğrencinin gönüllü olarak katılabileceği 10. sınıf olup öğrenciyi mesleki eğitime veya ortaöğretim okullarından birine hazırlar.

Okul Müdürlükleri:

www.bildungsportal-uri.ch > Gemeindeschulen

Çocukların okul döneminde ve ileride meslek hayatına adım attıklarında başarılı olup olmadıklarının, en başta ebeveynlerin çocuğın okuldaki başarılarına duyduğu ilgiye ve katılım derecelerine bağlı olduğunu biliyor muydunuz?

Okul ve Eğitim

K-B-A Birleştirilmiş Köprü Programı

K-B-A, öğrencinin mesleki eğitime başarıyla girebilmesini veya Temel Mesleki Eğitim Sertifikası amaçlı bir mesleki temel eğitim yapabildiğini hedefleyen bir hazırlık yılıdır.

I-B-A Bütünleyici Köprü Programı

Bu program, yaşlarından dolayı (15 yaş üzerinde olmaları nedeniyle) ilköğretim okuluna devam edemeyecek olan ve aynı zamanda dil yetersizliğinden mesleki temel eğitime de henüz giremeyen yabancı uyruklu gençlere sunulur.

Yetişkin bir kişi olarak da kendimi mesleğimde geliştirebilir miyim?

“Hayat Boyu Öğrenme” prensibi, yetişkinlerin sahip oldukları eğitime eğitim katmaları, toplumsal ve ekonomik açıdan gittikçe önem kazanmaktadır. Yaygın eğitim kursları özel sektöre ait kuruluşlar ve resmi kurumlar tarafından sunulmaktadır. Bu kursların amacı, yetişkinlere mesleki ve meslek dışı bilgi ve becerilerini genişletme imkânı vermektir.

Yetişkin bir kişi olarak da bir meslek diploması alabilir miyim?

Her meslekte, birkaç yıl süreyle meslekte çalışmış olmak şartıyla, mesleki eğitimin sonradan da tamamlanması mümkündür. Bunun için, meslek bilgisini ve temel eğitimin genel kültür bilgilerini (eğer ilk temel eğitimde almadıysanız) edinmeniz gerekir. Diğer seçenekler hakkında Meslek, Yükseköğrenim ve Kariyer Danışmanlığı Bürosundan veya internette www.berufsberatung.ch sitesinden bilgi alabilirsiniz.

Diplomalarım İsviçre’de tanınır mı?

İsviçre ve AB ülkeleri, belirli meslekleri ve diplomaları üye ülkelerin kendi hükümleri doğrultusunda karşılıklı olarak tanırlar. Federal Eğitim ve Teknoloji Dairesi (BBT) Ulusal İrtibat Bürosu ilgili diplomanın tanınması için neler yapılacağı ve hangi makama başvurulacağı hakkında bilgi verir.

Yurtdışında alınmış lise diplomaları İsviçre’nin bazı kantonlarında tanınmamaktadır. Lise diplomanızla yükseköğrenim görmek için doğrudan yüksekokullara veya üniversitelere başvurunuz.

Eğitim, Araştırma ve, İnovasyon Müsteşarlığı (SBFI):
Diploma Tanıma İrtibat Bürosu
Kontaktstelle Diplomanerkennung
Effingerstrasse 27
3003 Bern
Telefon: 031 322 28 26
E-posta: kontaktstelle@sbfi.admin.ch
www.sbfi.admin.ch/diploma

Swissuniversities – İsviçre Yüksekokulları,
Uygulamalı Bilimler Üniversiteleri, Üniversiteleri
ve İsviçre Teknik Yüksek Okulları Rektörler Kurulu
Diploma Tanıma Bilgi Merkezi:
Swiss ENIC
Effingerstrasse 15
3000 Bern
Telefon: 031 335 07 32
E-posta: communications@swissuniversities.ch
www.swissuniversities.ch > Services > ENIC

Meslek seçimi, yüksek öğrenim
ve kariyer ile ilgili bilgiler
www.berufsberatung.ch

Yabancı diplomaların tanınmasıyla ilgili bilgiler:
www.migraweb.ch
> Schule und Bildung > ausländische Diplome

Mesleki kariyer ile ilgili rehberlik:
www.bwzuri.ch oppure www.weiterbildung-uri.ch

Meslek, Eğitim ve Kariyer Danışmanlığı Bürosu
Berufs-, Studien- und Laufbahnberatung
Klausenstrasse 4, 6460 Altdorf
Telefon: 041 875 20 62
E-posta: biz@ur.ch, www.ur.ch/berufsberatung

Uri’de okuldan ayrılanların %80’inin bir
teorik-pratik mesleki eğitim tamamladıklarını ve
%20’sinin bir ortaöğretim okuluna gittiklerini
biliyor muydunuz?

Çocuk

Çocukların oturma işlemleri nelerdir?

Oturma veya yerleşme müsaadesine sahip olan yabancı göçmen ailelerinin İsviçre’de doğan çocukları aynı müsaadelere sahiptirler.

Bu hak, ebeveynleri AB/EFTA üyesi olmayan “üçüncü” bir ülke vatandaşı olan, ebeveynleri ile aynı evde oturan bekâr çocuklar için en geç 18 yaşını doldurdukları tarihe kadar söz konusudur. Bu yaştan sonra oturma müsaadesi için şahsen başvurmak zorundadırlar. Ebeveynleri AB/EFTA üyesi bir ülkeden gelen çocuklarda ise bu uygulama 21 yaşına kadar geçerlidir.

Boşanmada çocuğun velayeti hangi eşe verildiyse o ebeveyn çocuğunun oturumu üzerinde karar verme hakkına sahiptir. Bu demektir ki, çocuğun velisi olan yabancı ebeveyn örneğin çocuklarını yanına alarak ülkesine geri dönebilir. Ancak burada, velayet hakkına sahip olmayan ebeveynin çocuklarla kişisel ilişki kurma (ziyaret) hakkı korunmalıdır.

Ebeveynlerin neleri bilmesi önemlidir?

Ebeveynler, çocuğunun bakımı ve eğitiminden sorumlu olup bunun için gerekli kararları verirler. Çocuğun menfaati burada daima ön planda olmalıdır.

Ebeveynler, çocuklarını kendi şartları altında en iyi şekilde yetiştirmeli ve çocuklarının fiziksel, zihinsel ve ahlaki gelişimini destekleyerek korumalıdır.

Ebeveynlerin diğer bir görevi, çocuğu kendi yeteneklerine ve kişisel eğilimlerine uygun olan bir mesleğe yönelik genel bir eğitim görmesini sağlamaktır. Bu amaçla da ebeveynler okulla ve öğretmenlerle ele ele çalışmalıdırlar.

Çocuğun menfaatinin tehlikeye düşmesi veya ebeveynlerin mevcut sorunları kendiliğinden gidermemesi veya bunu yapabilecek durumda olmamaları halinde Vesayet Dairesi çocuğun korunması için uygun önlemleri alır (KESB).

Ebeveynler çocuk reşit oluncaya kadar (yani 18 yaşını doldurduğu tarihe kadar) veya ilk defa eğitim diploması aldığı tarihe kadar geçimini ve eğitimini

Çocuğun bölgede konuşulan dili öğrenebilmesi için öncelikle anadilini geliştirmesinin büyük önem taşıdığını biliyor muydunuz?

sağlamak ve gerekebilecek çocuk koruma önlemlerini almak zorundadırlar.

Çocuk bakım hizmetleri

«stifung papilio» Vakfı, Uri kantonunda aile hayatıyla ilgili konularda başvurulacak birinci adrestir. Vakfın sunduğu hizmetler çocuk bakımı, öğle yemeği ve sosyal pedagoji hizmetlerini kapsamaktadır.

Okul öncesi yaşlardaki çocuklar için oyun grubu

Oyun grupları, çocukların üç yaşından itibaren grup içinde oynayarak hep birlikte önemli deneyimler kazanmalarını ve kişiliklerini ve öğrenme becerilerini geliştirmelerini sağlar. Oyun gruplarının adresleri ve faaliyetleri hakkında bilgi edinmek için oturduğunuz yerin belediyesine başvurunuz.

Oyun grupları:

www.ur.ch > «Spielgruppen»

Danışma merkezleri:

www.ur.ch > «soziale Institutionen»

stifung papilio Vakfı

Gotthardstrasse 14, 6460 Altdorf

Telefon: 041 874 13 00

E-posta: info@stiftung-papilio.ch

www.stiftung-papilio.ch

Ebeveyn Danışma Merkezi

Mütter- und Väter-Beratung Uri

Rüttistrasse 71, 6467 Schattdorf

Telefon: 041 871 04 04

E-posta: info@spitexuri.ch

www.spitexuri.ch

Evlenme, Doğum ve Ölüm

? Evlenmeden önce nelere dikkat edilmelidir?

Evlenecek çiftin oturduğu yerde evlendirme dairesi olarak görevli olan Nüfus Müdürlüğü, hangi belgelerin sunulması gerektiğini bildirir ve resmî nikahın hazırlıklarını yapar. Uri kantonunda oturan kişilerin evlenme işlemlerini Uri Nüfus Müdürlüğü yapar.

Dini bir tören isteyen her kişi bunu kendi dini cemaati üzerinden organize etmek zorundadır.

Evlenme şartları:

- Evlenme şartları;
- En az 18 yaşında ve ayırt etme gücüne sahip olmak zorundasınız;
- Başka biriyle evli olmamanız şarttır;
- İsviçre’de yasal olarak bulunuyor olmalısınız;
- Yasalarımız; kardeşler, üvey kardeşler, anne baba (biyolojik anne baba veya evlat edinmiş olan anne baba) ya da büyük anne ve büyükbaba ile evlenmeyi ve ayrıca bir kişinin evli olduğu eşinin çocuğu ile evlenmesini (evliliğin butlanına veya feshine/sona erdirilmesine karar verilmiş olsa bile) yasaklamaktadır;
- Nüfus Müdürlüğünün vereceği bilgilere göre istenen ek belgeler.

İsviçre’de zorla evlendirme yasaktır.

? Bir çocuk doğduğunda nelere dikkat edilmelidir?

Bir çocuğun doğumundan sonra, doğum yerinden sorumlu olan Nüfus Müdürlüğüne doğum bildiriminde bulunulması gerekir. Eğer doğum evde gerçekleştiyse, ebenin doldurduğu doğum raporu da getirilecektir. Uri Kanton Hastanesinde gerçekleşen doğumlarda ise bildirim doğrudan hastane tarafından yapılır.

Dini bir tören isteyen her kişi bunu kendi dini cemaati üzerinden organize etmek zorundadır.

Uri Nüfus Müdürlüğü

Zivilstandsamt Uri

Marktgasse 6, 6460 Altdorf

Telefon: 041 875 22 80

E-posta: zivilstandsamt@ur.ch

Evlenme işlemleri hakkında bilgiler:

www.ur.ch > «Zivilstandsamt»

Doğum hakkında bilgiler:

www.ur.ch > «Zivilstandsamt»

Evlenme, Doğum ve Ölüm

Ölüm durumunda neye dikkat edilmelidir?

Ölüm olaylarında bir doktor tarafından ölüm belgesi doldurulur. Daha sonra ise yetkili belediyeye (Altdorf'ta ise Uri Nüfus Müdürlüğüne) ölüm bildiriminde bulunulur. Ölüm hastanede, huzurevinde veya bakımevinde gerçekleştiyse hastane veya huzurevi/bakımevi müdürlüğü ölümü bildirmekle yükümlüdür. Diğer durumlarda ise ölüm daima ölenin yakınları tarafından bildirilmek zorundadır.

Cesedin mezarlık kilisesine ya da krematoryuma nakli için bir cenaze şirketi görevlendirilmelidir. Bu şirketler arzu üzerine cenazenin başka ülkelere veya İsviçre'ye naklini de üstlenir. Defin masraflarını ölenin yakınları karşılar.

Ölüm olayını ölüm yerinden sorumlu olan belediyeye bildirirken şu belgeleri getirmeniz gerekir:

- Bir doktor tarafından düzenlenmiş ölüm belgesi;
- Varsa aile cüzdanı veya aile nüfus kayıt örneği;
- Pasaport, nüfus cüzdanı ya da yabancı müsaade kimliği;
- Uri Nüfus Müdürlüğü, başka hangi belgelere ihtiyaç olduğu konusunda bilgi verir (doğum kağıdı, evlenme kayıt örneği vs.).

Hıristiyan olmayanlar için Uri'de özel mezarlıklar bulunmamaktadır.

Din

Uri kantonu anayasasında din ve vicdan özgürlüğüne yer verilmiştir. Herkes dindar olup olmadığına ve hangi dine bağlı olduğuna kendi isteğine göre karar verir. Hiç kimse bir dini uygulamaya zorlanamaz. Böylece, din özgürlüğü kişisel bir haktır ve her birey dinini kendi inançları doğrultusunda uygular. İsviçre'de önemli bir prensip, devletin dine karşı öncelikli olmasıdır. İsviçre veya kanton yasalarına aykırılık işlenmediği sürece herkese din özgürlüğü garanti edilmiştir.

Uri'de bulunan dini cemaatlerin listesini Entegasyon Başvuru Bürosundan isteyebilirsiniz.

Entegrasyon Başvuru Bürosu:

Ansprechstelle für Integrationsfragen

Klausenstrasse 4

6460 Altdorf

Telefon: 041 875 20 66

E-posta: integration@ur.ch

www.ur.ch > «Integration»

> Amt für Volksschulen

Ölüm işlemleri hakkında bilgiler:

www.ur.ch > «Zivilstandsamt»

Kanton Uri'de Hıristiyan ve Batı kültürünün gerek yöresel geleneklerimize gerek günlük yaşamımıza yansımalarını biliyor muydunuz?

Günlük Yaşam ve Boş Zaman

Burada boş zamanlarımı nasıl değerlendirebilirim?

Ücretsiz dağıtılan «Uristier» gazetesinde ve ayrıca bölgesel gazetelerde de çeşitli etkinlik bilgileri bulunur. İnternet'te ise www.uri.ch adresinden kültür, spor ve diğer etkinliklerimiz ve ilgili programlar hakkında bilgiler bulabilirsiniz.

Uri'de ayrıca birçok dernek ve kulüp de vardır. Dernek ve kulüpler hakkında belediye sekreterliğinden veya www.urionline.ch sitesinden bilgi edinebilirsiniz.

Spor

Uri'de Alp dağları ve Vierwaldstätter gölü çeşitli doğa sporları yapma imkânı sunar. Kantonumuzun birçok belediyesinde spor kulüpleri ve boş zamanını sporla değerlendirmek isteyenler için özel kişiler hizmetlerini sunmaktadır. Adreslerini öğrenmek için, oturduğunuz belediyeye, turizm bürosuna veya Spor Eğitim ve Kültür Müdürlüğüne başvurunuz.

Yöresel gelenekler

Uri kantonunda kültürel etkinlikler alanında çok sayıda imkân vardır. Dini ve dünyevi geleneklere bölgemizde önem verilir. Bölgemizde dini bayramlar ve kilise yılı dışında önemli yaşam olayları da kutlanır (doğum, Beyaz Pazar, evlilik, Hıristiyan orucu, Paskalya Bayramı, Noel öncesi dört Pazar günü, Noel bayramı vb. Toplumumuz için önemli taşıyan etkinlikler (yıldönümleri, belediye şenlikleri, siyasi kutlamalar) dışında ayrıca karnaval, 1 Ağustos bayramı, Kılıbfest şenliği gibi gelenekler ve her yıl tekrarlanan dernek programları (tiyatro gösterileri, müzik konserleri, okullarda düzenlenen eğitim yılı sonu şenlikleri) de büyük rol oynamaktadır.

Etkinlikler hakkında bilgiler:

www.urionline.ch

Dernek ve kulüpler hakkında bilgiler:

www.museen-uri.ch

Çocuk bahçeleri hakkında bilgiler:

www.spielplatz-uri.ch

Çocuklar, aileler, gençler ve yetişkinler için oyun kiralama:

Ludothek Altdorf

Seedorferstrasse 1

6460 Altdorf

Telefon: 041 871 00 05

www.ludothek-alt Dorf.ch

Uri Turizm Bürosu

Uri Tourismus

Tellspielhaus, Schützengasse 11, 6460 Altdorf

Telefon: 041 874 80 00

E-posta: info@uri.info

www.uri.info

Eğitim ve Kültür Müdürlüğü

Bildungs- und Kulturdirektion

Abteilung Sport

Klausenstrasse 4, 6460 Altdorf

Telefon: 041 875 20 64

E-posta: sport@ur.ch

www.ur.ch/sport

Kum üzerinde yapılan güreş sporu (Schwigen)

İsviçre'nin en çok sevilen geleneksel

sporlarından. Belirli aralıklarla gerek

kantonlarda gerekse de İsviçre genelinde şenlikli

turnuvalar düzenlenir.

Ulaşım

Toplu taşımacılık hakkında neler bilinmelidir?

Dünyanın en yoğun toplu taşıma ağlarından biri İsviçre'ninkidir.

Uri kantonunda İsviçre Devlet Demiryolları (SBB) tarafından sunulan tren hizmetini, Auto AG şirketine ait otobüsler ve sarı otobüsler tamamlar.

Yarı fiyat abonman bileti "Halbtax" abonmanı ile İsviçre genelinde indirimli fiyatlara tren, otobüs ve feribotlara binebilirsiniz.

Otomobil veya motosiklet sürmek için nelere dikkat etmeliyim?

Yabancı ülkelerden gelip ülkemize yerleşen araç sürücüleri aşağıdaki hallerde bir İsviçre sürücü belgesi almak zorundadırlar:

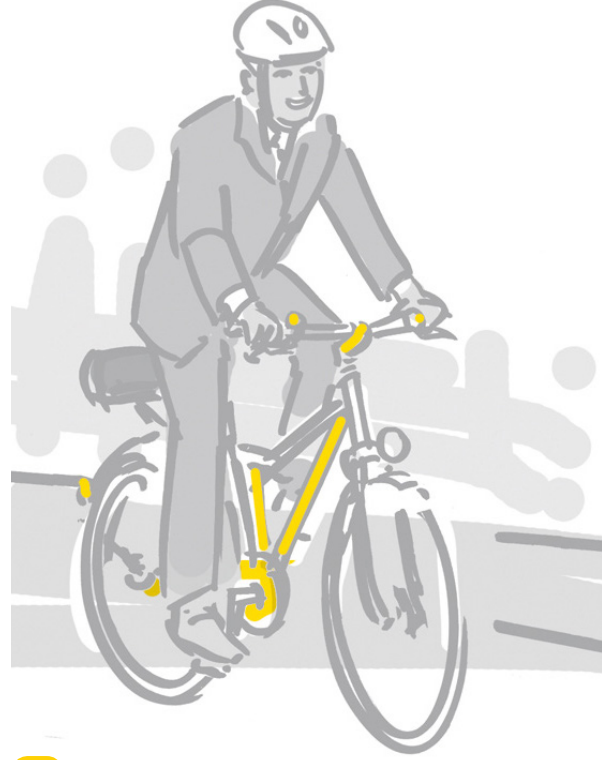
- 12 aydır İsviçre'de oturuyor ve bu dönem içinde aralıksız olarak üç aydan daha uzun bir süre İsviçre dışında bulunmadılarsa;
- İsviçre'de C veya D ya da C1 veya D1 sürücü belgesi alt sınıflarına tabi olan, İsviçre'de kayıtlı motorlu bir taşıt meslek icabı süren veya meslek icabı yolcu taşımacılığı yapmak için izin alması gereken kişiler;
- Yabancı ülkeden alınmış sürücü belgesinin geçerlilik süresi dolduysa.

Bir İsviçre sürücü belgesi almak için şu belgeler sunulmalıdır:

- Yabancı ülkeden alınmış sürücü belgesinin geçerlilik süresi dolduysa;
- Bir İsviçre sürücü belgesi almak için şu belgeler sunulmalıdır;
- Tam doldurulmuş ve imzalanmış dilekçe formu;
- İkametgâh ilmühaberi;
- Oturma veya yerleşme müsaadesi;
- Sürücü belgenizin aslı;
- Güncel tarihli renkli vesikalık fotoğraf;
- Gözlükçünün görme testi raporu.

Motosiklet kullanımı için kask şarttır!

Uri kantonunda toplam 39 teleferik istasyonunun topluma hizmet sunduğunu biliyor muydunuz? Dağlarımızı keşfediniz!

Bisiklet kullanırken nelere dikkat etmeliyim?

Trafik kuralları bisiklet sürücüleri için de geçerlidir. Ancak, bisiklet sürmek için herhangi bir sınavda başarılı olmak gerekmez. Okula başlama yaşına henüz girmemiş çocukların karayolları trafiğinde bisiklet sürmeleri yasaktır.

Bisiklet süren birinin bisiklet ile meydana getirdiği maddi hasarları bundan böyle, eğer bu kişinin böyle bir sigortası varsa özel mali sorumluluk sigortası karşılar. Özel mali sorumluluk sigortası olmayan kişiler ise, neden oldukları hasarları kendileri karşılamak zorundadırlar. Bu ise pahalıya patlayabilir. Bu nedenle herkesin bir özel mali sorumluluk sigortası yaptırmasında fayda vardır.

Kask takmanız tavsiye edilir.

Uri Trafik Müdürlüğü:

Strassenverkehrsamt Uri

Gotthardstrasse 77a, 6460 Altdorf

Telefon: 041 875 28 00, E-posta: assv@ur.ch

www.ur.ch > «Amt für Strassen- und Schiffsverkehr»

Toplu taşıtlar hakkında bilgiler:

www.sbb.ch (tren, otobüs, gemi, teleferik)

www.aagu.ch (otobüs)

www.seilbahnen-uri.ch (teleferik)

www.lakelucerne.ch (gemiler)

Dil ve İlgili Kurslar

? Nerede Almanca öğrenebilirim?

Uri'de kendi başınıza ve serbestçe hareket edebilmeniz için Almanca öğrenmeniz gerekir. Almanca öğrenmekle

komşularınız, çocuklarınızın öğretmenleri, resmî daireler ve başka kişilerle daha rahat irtibat kurabileceksiniz.

Almanca öğrenmek isteyenler, "Acemiler için Almanca Kursları" hakkında aşağıdan bilgi edinebilirler:

Uri Meslek ve Kariyer Merkezi
Berufs- und Weiterbildungszentrum Uri
 Attinghauserstrasse 126460 Altdorf
 Telefon: 041 875 20 70
 E-posta: bwz@bwzuri.ch
 www.bwzuri.ch

S&I Dil ve Entegrasyon
S&I Sprache und Integration
 Regula Wyss, Bahnhofstrasse 38, 6460 Altdorf
 Telefon: 041 871 34 93
 E-posta: info@sprache-integration.ch
 www.sprache-integration.ch

Tercümanlık hizmetleri:
Caritas Luzern
 Brünigstrasse 25, 6002 Luzern
 Telefon: 041 368 51 51
 (çalışma saatleri dışında telesekreter ile)
 Fax: 041 368 52 88
 E-posta: info@dolmetschdienst.ch
 www.dolmetschdienst.ch

Almanca ve başka dillerde kitap kiralama:
Kantonsbibliothek
 Bahnhofstrasse 13
 6460 Altdorf
 Telefon: 041 875 22 21
 E-posta: kantonsbibliothek@ur.ch
 www.kbu.ch

? İsviçre Almancasını (lehçe) öğrenmek önemli midir?

Yeni yaşam ortamına bir dereceye kadar ayak uydurabilmek Almanca öğrenmeniz yeterli olacaktır. İsviçreliler, ülkemizde konuşulan çeşitli lehçeleri öğrenmenin yabancılar için oldukça zor olduğunu bilmektedirler.

? Nereden bir tercüman bulabilirim?

Çetin ve önemli görüşmelere kalifiye bir tercümanla birlikte girmekte fayda vardır. Zentralschweiz firması size tercüman bulmanız için aracılık yapabilir.

? En iyi şekilde nasıl uyum sağlayabilirim?

Uyum sağlamanın en önemli anahtarı Almanca dilidir. Her kim kendini ifade edip kendi başına hareket edebiliyorsa Uri'deki yaşama daha iyi adapte olabilecektir. Belediye ve kanton dairelerinin sunduğu hizmetlerden faydalanmak da uyumun daha başarılı olmasını sağlar. Bunun için çok sayıda dernek ve kulüplerin sunduğu programlara veya geleneksel ve yöresel etkinliklere katılabilirsiniz.

'Günlük Yaşam ve Boş Zaman' bölümüne bakınız.

Yabancı ülkede başarıyla uyum sağlayabilmek için dili öğrenmenin kaçınılmaz olduğunu biliyor muydunuz?

Tatil Günleri

Yılbaşı günü	Yılbaşı	1 Ocak
Heilige Drei Könige günü (dini tatil)	Heilige Drei Könige	6 Ocak
St. Josefstag günü (dini tatil)	St. Josefstag (Seppitag)	19 Mart
Karfreitag günü (dini tatil)	Karfreitag	Paskalyadan önceki Cuma günü
Paskalya bayramı (dini tatil)	Ostern	İlkbahardaki ilk dolunaydan sonraki Pazar günü
Ostermontag günü (dini tatil)	Ostermontag	Paskalya bayramından sonraki Pazartesi günü
Auffahrt günü (dini tatil)	Auffahrt	Pantkot bayramından 10 gün önceki Perşembe günü
Pantkot bayramı (dini tatil)	Pfingsten	Paskalya bayramından 49 gün sonraki Pazar günü
Pfingstmontag günü (dini tatil)	Pfingstmontag	Pantkot bayramının Pazar gününden sonraki Pazartesi günü
Fronleichnam günü (dini tatil)	Fronleichnam	Pantkot bayramından 11 gün sonraki Perşembe günü
Millî bayram	Bundesfeiertag	1 Ağustos
Maria Himmelfahrt günü (dini tatil)	Maria Himmelfahrt	15 Ağustos
Allerheiligen günü (dini tatil)	Allerheiligen	1 Kasım
Maria Empfängnis günü (dini tatil)	Maria Empfängnis	8 Aralık
Noel bayramının birinci günü (en büyük dini tatil)	Weihnachten	25 Aralık
Noel bayramının ikinci günü (en büyük dini tatilin Stephanstag adıyla bilinen ikinci günü)	Stephanstag	26 Aralık

Tatil alabilme günleri kişinin iş yerine, kantona, çalıştığı branşa ve iş sözleşmesine göre değişebilir.

İsviçre kantonlarında kutlanan birçok resmî bayram gününün Hıristiyanlıktan kaynaklandığını biliyor muydunuz?

Faydalı Adresler

Ek adresler

Danışmanlık büroları

Uri kantonunda geniş kapsamlı hizmetler sunan danışmanlık büroları:
www.ur.ch > «soziale Institutionen»

Aile için danışma ve yardım

Aile danışmanlığı:

Fachstelle Familienfragen

Stiftung Papilio, Gotthardstrasse 14, 6460 Altdorf
Telefon: 041 874 13 15
E-posta: info@stiftung-papilio.ch

Bireyler, çiftler ve aileler için psikoterapi

muayenehanesi: Psychotherapeutische Praxis für Einzelne, Paare und Familien

Gotthardstrasse 14a, 6460 Altdorf
Telefon: 041 870 00 65
E-posta: info@psychotherapie-uri.ch
www.psychotherapie-uri.ch

Sosyopedagogik aile danışmanlığı:

Sozialpädagogische Familienbegleitung

Stiftung Papilio, Gotthardstrasse 14, 6460 Altdorf
Telefon: 041 874 13 15
E-posta: info@stiftung-papilio.ch
www.stiftung-papilio.ch

Okul psikoloğu hizmeti:

Schulpsychologischer Dienst

Klausenstrasse 4, 6460 Altdorf
Telefon: 041 875 20 90
E-posta: schulpsychologie@ur.ch, www.ur.ch/spd

Gençler & genç yetişkinlere danışmanlık

Bağımlılık sorunu olanlara ve gençlere danışmanlık ve eşlik hizmeti:

kontakt uri

Gemeindehausplatz 2
6460 Altdorf
Telefon: 041 874 11 80
E-posta: mail@kontakt-uri.ch
www.kontakturi.ch

Çocuk ve gençlere yönelik danışmanlık hizmeti:

Fachstelle Kinderschutz

Klausenstrasse 4, 6460 Altdorf
Telefon: 041 875 20 40
E-posta: kinderschutz@ur.ch
www.ur.ch > «Kinderschutz»

Sorun yaşayan gençler için ruhani destek:

JUSESÖ Jugendseelsorge Uri

Kirchplatz 3, 6460 Altdorf
Telefon: 041 871 20 56, E-posta: juseso@kath-uri.ch
www.kath-uri.ch/Jugendseelsorge

İsviçre'deki yaşam hakkında çeşitli dillerde bilgiler:

Migraweb – www.migraweb.ch

Sosyalpsikiyatri ve psikoterapi

Sosyopsikiyatrik hizmet:

Sozialpsychiatrischer Dienst

Seedorferstrasse 6, 6460 Altdorf
Telefon: 041 874 00 20, E-posta: info@spduri.ch
www.spduri.ch

Günlük yaşamda desteğe muhtaç olanlara yardım

İsviçre Kızılhaç Örgütü:

Schweizerisches Rotes Kreuz

Kantonalverband Uri
Rynächtstrasse 13, 6460 Altdorf
Telefon: 041 874 30 75
E-posta: info@srk-uri.ch

Zor durumdaki insanların başvurabileceği yer

Uri Kiliseleri Yardımlaşması:

Hilfswerk der Kirchen Uri

Seedorferstrasse 6a, 6460 Altdorf
Telefon: 041 870 23 88
E-posta: info@hilfswerkuri.ch

Hasta bakımı, evde bakım, aile yardımı ve anne-babalar için danışma hizmet

Spitex Uri

Rüttistrasse 71, 6467 Schattdorf
Telefon: 041 871 04 04
E-posta: info@spitexuri.ch
www.spitexuri.ch

İlk Yardım Numaraları

Polis: 117

İtfaiye: 118

Ambulans: 144

Acil dış doktoru: 1811

Tıbbi acil yardım servisi: 041 870 03 03

Acil durumda vermeniz gereken bilgiler:

- Adınız ve soyadınız
- Olay nerede?
- Ne oldu?
- Size hangi telefon numarasından ulaşılabilir?